

ZAMANI DEĞERLENDİRME BİLİNCİ

Zaman; Baki olan Allah'ın fani olan mahlukatı var edip yaşattığı döm;evre/süm;re nin genel adıdır Zamanın içinde var olmaya hayat, hayatta bize ayrılan süm;reye ise ömür denir Zaman kavramı izafidir Kimisi için çok kısa kimisi için çok uzundur Kur'an'da, ahiretin bir günün Allah katında bizim hesabımızla bin yıllık bir süm;re olduğu, bir başka ayete de ellibin yıllık bir gün olduğu beyan ediliyor Zaman, süm;rekli akış halinde olan anlardan oluşur Zaman, Allah'ın biz kullarına bir lütfü ve emanetidir Uzun ömürü olana Allah, zaman yönünden çok lütfetmiştir, az yaşayana da az lütfetmiştir Genç yaşta ölen birisi için, suçu ne idi? Allah neden genç yaşta canını aldı? denilemez Karşılıksız iyilik yapana, bana niçin az verdin denilemeyeceği gibi Biz şunu bilmeliyiz: Yaşanan her anın, alınan her nefesin verilecek bir hesabı vardır Sık sık kendimizi sorgulamalıyız: Yaşadığımız hayat dolu mu geçiyor, boş mu? Geçirdiğimiz günlerin hesabını kolayca verebilecek miyiz? Zaman öyle bir şeydir ki, akışı durdurulamaz, geçmişi telafi edilemez Birkaç dakika içinde birkaç milyar kazanabilirsiniz ama birkaç milyarla geçen zamanı geri getiremezsiniz Hayatta başarılı olanlar, zamanı iyi kullananlardır Zamana hükmeden hayata hükmeder, hayata hükmedenler ise dünyaya hükmederler ve tarihte iz bırakırlar Batılı filozof Dekart'ın hareketine göre insanlar saatini ayarlamış İmam Şafi der ki: "Zaman, kılıç gibidir, eğer siz onu kesmezseniz o sizi keser" Peygamberimiz (sav) kıymeti pek bilinmeyen iki nimetin önemine dikkat çekmek üzere şöyle buyurmuştur:

قال رسول

اللَّه صَلّى

اللهُ

عَلَيْهِ

وسَلَّم:

«نِعْمتانِ

مغبونٌ فيهما

كثير من الناس:

الصحة

والفراغ»

رواه مسلم: İbni Abbas radiyallahu

anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve

sellem şöyle buyurdu: "İki nimet vardır ki, insanların çoğu bu nimetleri

kullanmakta aldanmıştır: Sıhhat ve boş vakit."ö Buhârî, Rikak 1. Ayrıca

bk. Tirmizî, Zühd 1; İbni Mâce, Zühd 15 İnsanlar,

gençliklerinde para kazanmak için sıhhatlerini, yaşlılıklarında ise sıhhatlerini

kazanmak için paralarını harcarlar Sonuç çoğunlukla elem, ıstırap ve

pişmanlıktır An bu andır, dem bu demdir Yaşanmayan yada boşa giden zaman israf edilmiştir,

telafisi yoktur Tekasür suresinin sekizinci ayet-i kerimesinde,

ثُمَّ

لَتُسْئَلُن

17;َ يَوْمَئِذٍ

عَنِ

النَّعِيمِ

“Sonra o gün (kıyamet günü) her tüm rı ümle; nimetten mutlaka hesaba ç ekileceksiniz” buyrulmaktadır. Bir hadis-i şerifte de şöyle buyruluyor: قَالَرَسُولُاللّهِ: َيَزُولُقَدَمَاعِبْدٍيَوْمَالْقِيَامَةِحَتّىيُسْألَعَنْأرْبَعٍ: عَنْعُمُرِهِفِيمَاأفْنَاهُ،وَعَنْعِلْمِهِمَاعَمِلَبِهِ،وَعَنْمَالِهِمِنْأيْنَاكْتَسَبَهُوَفيمَاأنْفَقَهُ،وَعَنْجِسْمِهِفيمَاأبَْهُُ"Kıyamet günü, dör şeyden sual edilmedikçe, kulun ayakları [Rabbinin huzurundan] ayrılamaz: * Ömrünü neredede harcadığından, * Ne amelde bulunduğundan, * Malını nerede kazandığından ve nereye harcadığından, * Vücudunu nerede ç ürütüğünden." [Tirmizîî, Kıyamet 1, (2419).] Yapılan araştırmalar, insanların çoğunun ürlerini pek de verimli kullanmadıklarını ortaya koyuyor Yetmiş beş yıl yaşayan, yüksek okul mezunu düzlenli ve normal bir hayat süren insanın faaliyetleri, harcadığı saat ve dakikalar dikkate alınarak hesaplandığında ortalama olarak ortaya şu ilginç tablo ç çıkmıştır Evet yetmiş beş yıllık d&uumdzenli bir ümrün; Yirmi bir yılı uykuda,on yılı iş hayatında, on yılı istirahat,tatil ve eğlencede, üç yılı tahsilde,üç yılı ibadette,dör yılı yemekte, iki yılı temizlik işlerinde,dör yılı yolculukta,iki yılı durak ve muhtelif yerlerde beklemeye,üç yılı misafirlik ve sohbette,üç yılı da hastalık ve beklenmedik meşguliyetlerde geçmektedir Bu hesaplamaya hayatın ilk on yılı, yani çocukluk dömü dahil değildir Uyku,tatiller, beklemeler ve çocukluk yılları toplandığında ümrün yarısından fazlasının değerlendirilemediği ortaya ç çıkmaktadır İnsanın uykuya ve dinlenmeye olan ihtiyacı inkar edilemez Ne var ki ümrün kalan kısmının da iyi değerlendirildiği söylenemez Yaptığımız hesapta, düzlenli ibadet yapan birinin ümrünün toplam üç yılın ibadetler geçtiğini gürüyoruz Fakat,gayesi Allah'ın rızasını kazanmak olan ve İslami bir hayat tarzını benimseyen insanın yaptığı her iş, hatta uykusu dahi ibadet sayılır “Ol mahiler ki

derya içredir deryayı bilmezler” şeklinde eski bir deyiş vardır Yani balığın,hayat kaynağı olan suyun kıymetini, suyun içinden çıkınca anladığı gibi, insan da nimetlerin ve imkanların kadrini onları kaybedince anlar Eyvah demeden Allah diyenlerden olursak, sonuçta da pişman olanlardan olmayız Allah Kur’an-ı Kerim’de bazı surelere, zamana yada zamanın bir anına yemin ederek başlar

وَالْعَصْرِ,,
وَالْفَجْرِ,,
وَالضُّحَى,,
وَاللَّيْلِ,
…Bu Kur’ani tarzdan, Allah’ın zamana ne kadar değer verdiğini anlamalıyız Allah zamanı takip etmemiz ve onu değerlendirerek iyi işler yapmamız, ibadetlerimizi zamanı takip ederek yerine getirmemiz için güneş, ay, dünyanın kendi etrafında ve güneşin etrafında dönüşünü, ayın dünya etrafında dönüşünü bir hesaba göre planlamıştır.Dünya’nın kendi etrafında dönmesinden bir gün, Dünya’nın güneşin etrafında dönmesinden ise mevsimler ve bir yıl ortaya çıkar.Ayın Dünya etrafında dönmesiyle ise kameri ay oluşur “

اَلشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ
بِحُسْبَانٍ
” “Güneş ve ay bir hesaba göre hareket etmektedir. “(Rahman,5)
وَجَعَلْنَا
اللَّيْلَ
وَالنَّهَارَاَيَتَيْنِ
فَمَحَوْنَا
اَيَةَ
اللَّيْلِ
وَجَعَلْنَا
اَيَةَ
النَّهَارِ
مُبْصِرَةً
لِتَبْتَغُوافَضْلاًمِنْ
رَبِّكُمْ
وَلِتَعْلَمُواعَدَدَ
السِّنِينَ
وَالْحِسَابَوَكُلَّ
شَىْءٍ
فَصَّلْنَاهُتَفْصِيلاً
 “Biz geceyi ve gündüzü (kudretimizi gösteren) iki alâmet yaptık Rabbinizden lütuf isteyezsiniz, yılların sayısını ve hesabını bilesiniz diye gece alametini giderip gündüz alametini aydınlatıcı kıldık İşte biz her şeyi açıkça anlattık”(17/İsra,12) Peygamberimiz (sas) şöyle buyurmuşlardır:
وعنابنعمر

رضى اللّه
عنهُمَا قال::
أخذ رسُولُ
اللّهِى
بمنكبِى
وقالَ كُنْ في
الدُّنْيَا
كأنَّكَ
غريبٌ أو
عابرُ
سبيلٍ.وكان
ابن عمر رضى
اللّه عنهُما
يقولُ: إذَا
أمْسَيْتَ فَ
َتَنْتَظِرِ
الصَّبَاحَ،
وإذَا
أصْبَحْتَ
فََ
تَنْتَظِرِ
المسَاءَ،
وخُذْ منْ
صحّتِكَ
لمرضِكَ،
ومنْ حياتِكَ
لموْتِكَ İbnu Ömer (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) omuzumdan tuttu ve: "Sen dünyada bir garib veya bir yolcu gibi ol" buyurdu. İbnu Ömer (radiyallahu anh) hazretleri şöyle diyordu: "Akşama erdin mi, sabahı bekleme, sabaha erdin mi akşamı bekleme. Sağlıklı olduğun sırada hastalık halin için hazırlık yap. Hayatta iken de ölüm için hazırlık yap." (İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 2/471.) وعن أبى
هريرة رضى
اللّه عنه قال::
قال رَسُولُ
اللّهِ:
أعْذَرَ
اللّهُ تعالى
إلى امرئٍ
أخّرَ أجلَهُ
حتّى بلغَ
ستّينَ سنة ىEbu Hüreyre (radiyallahu anh) anlatıyor. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Ecelini altmış yaşına kadar uzattığı kimselerden Cenab-ı Hakk, her çeşit özür ve bahâneyi kaldırmıştır." (İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 2/473.) ىPeygamberimiz(sas)’in “İki günü eşit olan ziyadadır” hadis-i şerifini hepiniz bilirsiniz Buna güre

sürekli artan bir tempo ve kalite ile yararlı işler yapmamız gerekiyor Bir çoğumuz, ah bir genç olsam, dünyaya yeniden gelsem, diye hayıflanırız Bu hayıflanma aslında boş geçen zamanın o kişide bıraktığı burukluktur Hayıflanmanın yararı yok Her yaşın bir özelliği ve güzelliği vardır Her yaşta yapılabilecek yararlı işler vardır Plansız günük hayat, amaçsiz ve bilinçsiz aktiviteler, TV ve internetin bilinçsiz kullanımı, son yılların zaman öldüren silahlarıdır.Zamanını öldüren hayatının bir kısmını da öldürdüğünü bilmelidir Öğrencilere, boş zamanlarında ne yaparsın? diye soruluyor, o da kitap okurum, ders çalışırım, top oynarım vs vs cevaplar veriyor Bir defa insanın boş zamanı olmaz, ikincisi, ders çalışma ve kitap okuma boş zamanı savuşturmak için yapılacak lüzumsuz bir iş değildir. Aslında boş geçen zamanımız yok. Her anı lüzumlu yada lüzumsuz bir takım işlerle geçiriyoruz. Ömür bir şekilde su gibi akıyor ve geçen zaman ömür sermayesinden harcanıyor. Boş geçen zamanlar bir gün derin bir pişmanlık olarak bizi saracak ve mutsuz edecektir. Bir gün Bağdat’ta pazarda buz satan bir adamın şöyle bağırdığı duyuluyor: “Her an sermayesi tükenmekte olan bu adama yardım edin” Adam adeta insanlara tükenmekte olan ömür sermayesine dikkat çekerek öğüt veriyor. Şu kimseler zamanını değerlendirmiş sayılırlar: · Bir öğrenci olarak bir eğitim programında okuyanlar, · Evini geçindirmek, helalinden para kazanmak için çalışan hane reisi, · Hem yararlı bir iş ile hem de ibadetle meşgul olanlar, · Kitap okuyanlar, yararlı sohbet yapanlar, · Sıla-i rahm için, tarihi ve tabii yerleri ibret nazarı ile görmek için seyahat edenler, · Öğrenmek amaçı TV izleyen,konferans, vaaz,sohbet vs dinleyenler , · Aile fertleri ile oturup sohbet edenler, · Evinin işi (temizlik,yemek yapma, çeşitli hizmetler) ile meşgul olan bayanlar, Emeklilik, işe yaramazlık yada iş göremezlik sebebi ile işten çekilmek değildir Emekliliği, daha düşük tempo ile çalışmak üzere yapılan iş değişikliği olarak görmek gerekir. Şu kimseler zamanını israf etmiş sayılırlar: Yedi-sekiz saatten fazla uyuyanlar, · İş aramak yerine kahvehanelerde oyun başında duman altı bir halde vakit geçirenler, · Seçici davranmadan her türlü TV programını izleyenler, internette geliş güzel sörf ve chat yapanlar, · İbadet saatlerini gafil geçirenler, · Anlamsız ve yararsız hobilerle uğraşanlar, Şu kimseler de ömürlarını israf etmiş sayılırlar, · Hayırlı bir evlat yetiştirmemiş, en azında bir öğrenci okutmamış olanlar, · Sadaka-i cariyeye sayılacak bir kalıcı bir eser bırakmamış olanlar, dikili bir ağacı bile olmayanlar, · Sosyal hayatın işleyişi bakımından varlığı ile yokluğu eşit olanlar, ve varlığı topluma yük olanlar, Hz Ömer’e atfedilen “Bu gün Allah için ne yaptın?” soru-suna isabetli cevap verebiliyorsak, zamanımızı ve ömrümüzü doğru ve verimli değerlendirdiğimizi söyleyebiliriz Bu gün itibarı ile çocuklarımız karne alarak tatile girecekler Arapça bir kelime olan tatil, atalet kökünden gelir ve boş durma, bir iş yapmama ve işe yaramama anlamlarını ifade eder Müslümanın hayatında tatil değil istirahat olabilir Güzel yerleri ve tarihi mekanları gezmek ve ibret nazarı ile incelemek de Allah’n emridir Bizler, istirahatı bile daha verimli bir çalışma temposuna hazırlık olarak yapmalıyız Yıllık izinler, yaz tatilleri, bayram tatilleri, akraba ve dostluk bağlarını güçlendirmek için bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerekirken, eğlence yerlerinde hoşça vakit geçirme fırsatı olarak görülmeyle başlandı Bu anlayış ve uygulamalar da tatillerin kelime anlamına uygun olarak ataletle dönüştüğünü göstermektedir Tükettiğimiz her nefesin hesabı sorulacağına göre hesabı kolay olan işlerle meşgul olalım Zamanı verimli,

ömrü bereketli, hesabı kolay bahtiyar mü’minlerden olmamız dileği ile.
 Mukadder Arif YÜKSEL/ Divriđi Müftüsü

[islam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)